

ATATÜRK'ÜN HAYATI

Atatürk'ün 1881'de doğduğu Selanik, Osmanlı Devleti'nin çok uluslu yapısında değişik ırk ve dine mensup Osmanlı halklarının yaşadığı bir şehirdi. Bir liman şehri olan Selanik, Avrupa ve İstanbul'u birbirine bağlayan demir yollarına sahipti. Şehrin bu özelliği Avrupa'da meydana gelen yeniliklerin ve olayların takip edilmesini kolaylaştırıyordu.

Soyu:

Babasının adı Ali Rıza Efendi, annesinin adı Zübeyde Hanım'dır. Baba tarafından dedesi **Hafız Ahmet Efendi** XIV-XV. Yüzyıllarında Anadolu'dan Makedonya'ya yerleştirilmiş Kocacık Yörüklerindedir.

Anne tarafından dedesi; **Feyzullah Ağa** ise Konya Karaman'dan Rumeli'ye gelen **Konyar Yörüklerindedir**.

Atatürk'ün anne ve babası evliliklerinde Ali Rıza Efendinin baba evine yerleştiler. Evliliklerinde; **Fatma, Ahmet, Ömer, Mustafa, Makbule ve Naciye** isiminde çocukları oldu. Mustafa Kemal'in Makbule adındaki kız kardeşi haricindekiler küçük yaşta vefat etmişlerdir.

Mustafa Kemal'in babası, Zübeyde Hanım'ın isteğini dikkate alarak önce **mahalle mektebine** ardından da **Şemsi Efendi** okuluna gönderdi.

Mustafa Kemal'in babasının ölümü üzerine büyük sorunlarla karşı karşıya kalan annesi, önce çocuklarını yanına alarak Selanik yakınlarında **Langaza**'daki Rabla Çiftliği'nde çalışan ağabeyinin yanına yerleşti. Daha sonra Mustafa Kemal'in annesi Selanik'te bulunan kız kardeşinin yanına döndü. Burada bir süre **Selanik Mülkiye Rüştiyesi'ne** (sivil ortaokul) devam etmekten **Selanik Askeri Rüştiyesi'nin** sınavını kazandı.

Selanik Askeri Rüştiyesinin, Mustafa Kemal'in yetişmesinde önemli bir yeri vardır. Mustafa bu okulda, üstün başarı ve yeteneği ile öğretmenlerinin dikkatini çekti. Yüzbaşı Mustafa Efendi ondaki farklılığı görerek kendisine Kemal adını verdi.

Mustafa Kemal, Selanik Askeri Rüştiyesini bitirdikten sonra **Manastır Askeri İdadisi'ne** (Askeri Lise) girdi (1895). Bu okulun da Mustafa Kemal'in fikir hayatının oluşmasında ve gelişmesinde önemli etkileri olmuştur.

1899'da bu okuldan mezun olan Mustafa Kemal, **İstanbul'a gelerek Harp Okuluna** girdi (1899). Mustafa Kemal, **11 Ocak 1905'** de Harp akademisini **kurmay yüzbaşı** olarak bitirdi.

Askerlik Hayatı:

Mustafa Kemal'in ilk görev yeri, **kurmay yüzbaşı rütbesi ile 1905 yılında atandığı Şam'daki 5. Ordu olmuştur**. İlk katıldığı savaş Trablusgarp Savaşı (1911) dir.

Mustafa Kemal, Balkan Savaşlarında Çanakkale Boğazı'nı savunmakla görevli **Bolayır Kolordusunun Harekât Şubesi Müdürlüğünü yaptı**. Bu görevi sırasında bölgeyi yakından tanıdı. Bu durum, gelecekte, Çanakkale Savaşlarında kendisine büyük yararlar sağladı.

Balkan Savaşı'ndan sonra Mustafa Kemal, Sofya Askeri Ataşeliğine atandı. Birinci Dünya Savaşı' çıktığında Mustafa Kemal Sofya'da bulunmaktaydı. Birinci Dünya Savaşı sırasında Tekirdağ'da kurulacak olan **19. Tümen Komutanlığına verildi**. 25 Nisan 1915'te Gelibolu Yarımadası'na çıkarma yapan İtilaf güçleri karşılarında Mustafa Kemal'i bulmuşlardı. Mustafa Kemal emrindeki askerlere: **"Size ben taarruz değil, ölmeyi emrediyorum. Biz ölüncüye kadar geçecek zaman zarfında yerimize başka kuvvetler ve kumandanlar kaim olur."** **Anafartalar, Conkbayır ve Arıburnu**'ndaki başarılarından dolayı kendisine "Anafartalar Kahramanı" unvanını kazandı. Çanakkale Zaferi'nden sonra Mustafa Kemal, 1916'da 16. Kolordu Kumandanlığına tayin edildi. 27 Şubat 1916'da Kolordusuyla birlikte **Diyarbakır'a nakledilirken, tuğgeneralliğe** (mirlivarlığa) yükseltildi. Doğu cephesi görevi sırasında Muş ve Bitlis'i Rus ordusundan geri aldı.

Mustafa Kemal Burada II. Ordu kumandanlığına vekil olarak getirildi. 1917'de de Kafkas Cephesi'ndeki II. Ordu Kumandanlığına ve sonra da Yıldırım Orduları Grubunda VII. Ordu Kumandanlığına tayin edildi ise de Mustafa Kemal bu ordunun disiplinli olmadığını bir rapor hazırlayarak İstanbul'a geldi.

1917'de Velihaht Vahdetin'in Almanya gezisine katıldı. Mustafa Kemal Almanya gezisinden sonra yeniden Filistin'deki VII. Ordu Kumandanlığına getirildi. Filistin Cephesi'nde Osmanlı ordusu, insan ve malzeme yönünden kendisinden çok üstün İngiliz kuvvetlerine karşı koyamadı ve düzenli bir şekilde ordusunu Halep'e çekerek burada düşman ilerleyişini durdurdu.

Mustafa Kemal **31 Ekim 1918'de Liman von Sanders'in** yerine Yıldırım Orduları Grubu Kumandanlığına tayin edildiği günden bir gün sonra **Sadrazam İzzet Paşa** tarafından İstanbul'a çağrıldı. 13 Kasım 1918 günü İstanbul'a geldi.

Mustafa Kemal ülkeyi kurtarmak için 19 Mayıs 1919'da Anadolu'ya geçti. Halkın işgal kuvvetlerine karşı direnişini örgütledi. 23 Nisan 1920 'de Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Ankara'da toplanmasını sağladı.

Kurtuluş Savaşı sırasında ülkeyi yöneten bu meclisin başkanlığına seçildi. Komutasındaki ordular Sakarya Savaşı ve Büyük Taarruz'u başarıyla sonuçlandırarak düşmanı yurttan kovdu. Saltanatı ve Halifeliği kaldırdı. 29 Ekim 1923'te cumhuriyeti kuran Mustafa Kemal ilk cumhurbaşkanı seçildi. Barış döneminde de ülkeyi başarıyla yönetti. Bütün ülkelerle dostça ilişkiler kurmayı amaç edindi. Ulusal bilinci geliştirmek için 1931'de Türk Tarih Kurumu'nu, 1932'de Türk Dil Kurumu'nu kurdu. Eğitim alanında, siyasi, sosyal, ekonomi kalandan birçok inkılaplar yaptı. 1934'te TBMM bir yasayla Mustafa Kemal'e "Atatürk" soyadını verdi. 10 Kasım 1938'de İstanbul'da Dolmabahçe Sarayı'nda ölen Atatürk 'ün cenazesi Ankara'ya getirildi; bir süre için Etnografya Müzesi'ndeki geçici kabre kondu. 1953'te de Ankara'da Anıtkabir'de toprağa verildi.

Ö z e t :

Atatürk'ün gittiği okullar ve Askeri Hayatı

Mahalle mektebi

Şemsi Efendi Okulu

Bu okulda okuduğu sırada babasının ölümü üzerine annesiyle birlikte Langaza'da Rabla Çiftliğine gitti.

Selanik Mülkiye Rüştiyesi

Selanik Askeri Rüştiyesi

Manastır Askeri İdadisi

1898'de İstanbul'a gelerek Harp Okuluna kayıt oldu.

10 Ocak 1902'de teğmen rütbesi ile Harp Akademisinde öğrenimine başladı.

11 Ocak 1905'te Harp Akademisini Kurmay Yüzbaşı rütbesiyle bitirdi. 1905'te Şam'a atandı.

Şam'da Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurdu. Ve bu cemiyetin bir şubesini de Makedonya'da açtı.

1907'de Şam'daki stajını tamamlayan Mustafa Kemal aynı yıl Kol Ağası Rütbesiyle Makedonya'ya tayin edildi.

Ordunun mutlak suretle siyasetten arındırılması fikrinden dolayı İttihat ve Terakki Cemiyeti ile arası açıldı ve Trablusgarp'a düzeni sağlamak bahanesiyle Selanik'ten uzaklaştırıldı.

Trablusgarp'da kendisine verilen görevi başarıyla tamamlayan Mustafa Kemal, Selanik'e döndü ve 1909'da **3. Ordu'nun Selanik tümeni Kurmay Başkanlığına** atandı. Bu görevdeyken 31 Mart Vakası gerçekleşti. II. Abdulhamit Tahtan indirilerek V. Mehmet Reşat tahta geçirildi. Meşrutiyet karşıtlarının İstanbul'da çıkardığı isyanı bastırmak için Selanik'ten gönderilen hareket ordusunda kolağası rütbesiyle görev yapmıştır.

Sofya:

1913'te İttihat ve Terakki Cemiyeti ile fikir farklılığı nedeniyle **Sofya ataşe-militerliğine** atandı.

-Tekirdağ:

- 19. Tümen Komutanlığı

- 1915 İngilizler Gelibolu Çıkarması sırasında Mustafa Kemal'i karşılarında buldular.

-Anafartalar, Conkbayır ve Arıburnu'nda üstün kahramanlıklar gösterdiğinden dolayı Anafartalar kahramanı unvanı ile anıldı.

Kolordu Komutanlığı: 1916'da Kolordu komutanlığına atandı.

Diyarbakır:

Tuğgeneralliğe yükseltilecek ordusu ile birlikte Diyarbakır'a gönderildi. Muş ve Bitlis'i Ruslardan geri aldı.

II. Ordu vekilliğine getirildi.
Kafkas Cephesindeki II. Ordu Komutanlığına getirildi.

Yıldırım Orduları Grubunda VII. Ordu Komutanlığına atandı
1917'de Velaht Vahdettin'in yaveri olarak Almanya gezisine katıldı.

Filistin: VII. Ordu komutanlığına getirildi. Orduyu Halep'e çekti.

-Liman von Sanders'in sıtma hastalığı nedeni ile ölümü üzerine Yıldırım Orduları Grubu Komutanlığına atandığı günden bir gün sonra İstanbul'a çağırıldı.

İstanbul:
Düşman işgalinden kurtarmak için kuvvet komutanlarıyla toplantılar yaptı.

Samsun: 19 Mayıs 1919'da Samsun'a giderek Kurtuluş Savaşı için halkı örgütleyerek düşmana karşı direnişe geçmesini sağladı.

23 Nisan 1920'de TBMM'nin Ankara'da toplanmasını sağladı. Burada Başkan Seçildi.
-Büyük Taaruz'da Yunanlıları tamamen Anadolu'dan çıkardı.
29 Ekim 1923'de Cumhuriyeti İlan etti.

Barışçıl politikalar yürüttü.
Komşu ülkelerle ittifak anlaşmaları yaptı.

Ulusal Bilinci Sağlamak için: Türk Tarih Kurumu (1931)
Türk Dil Kurumu (1932)
Eğitim, Ekonomi, Siyasal ve Sosyal alanda
İnkılaplar yaptı.

1934'te Atatürk Soyadını aldı.
Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile Boğazlar'ın Türk Hakimiyetine girmesini sağlamıştır.
1938'de ise ebedi aleme intikal etmiştir.

Mustafa Kemal'in etkilendiği yazar ve düşünürler:

Manastır Askeri idadesindeki tarih öğretmeni ve aynı zamanda topçu kolağası, **Mehmet Tevfik** Bilge'nin sayesinde tarihe ilgi duymuş.

Arkadaşı **Ömer Naci** Atatürk'ün edebiyata ilgi duymasını sağlamıştır.

Yakın Arkadaşı Fethi Okyar'ın yardımı ile Fransız İhtilali'nin öncüleri Voltaire (Volter), J.J. Rousseau (Russo) gibi yazarları tanımıştır.

İhtilalin getirdiği milliyetçilik ve milli egemenlik ilkeleri onun için birer ilham kaynağı olmuştur.

Yurt içinde etkilendiği yazarlar:

Namık Kemal, Tevfik Fikret, Ziya Gökalp, Celal Nuri gibi bazı fikir ve sanat adamlarının eserlerini okumuştur.